

INHOUDSTAFEL	Blz.
VOORWOORD	17
DANKWOORD	19
INLEIDING	23
§ 1. Situering	23
§ 2. Verantwoording - nut van de instandhouding van het kapitaal	28
§ 3. Afbakening van het onderwerp en overzicht van de inhoud	36
HOOFDSTUK I. UITKERINGEN AAN DE AANDEELHOUDERS	41
Inleiding	41
§ 1. Situering	41
§ 2. Begrip “uitkeringen”	43
§ 3. Overzicht	46
Afdeling 1. Algemeen overzicht van de wettelijke regeling van de hier besproken “uitkeringen”	47
§ 1. Redenen voor het wetgevend ingrijpen ten aanzien van als “uitkering” gekwalificeerde verrichtingen	47
1. De uitkering van dividenden en tantièmes	47
2. De aflossing van het kapitaal	48
3. De verkrijging van eigen effecten	51
4. Verrichtingen verwant met de verkrijging van eigen effecten	56
a. Kruisparticipaties	57
b. Steunverlening bij verkrijging van aandelen door een derde	63
c. In pand nemen van eigen effecten	65
§ 2. Historiek - evolutie van het wetgevend kader	67
1. De Wet van 18 mei 1873	68
2. De Tweede Richtlijn	73
3. De Wetten van 5 december 1984 en van 15 juli 1985	74
4. Wijzigingen na 1984-1985	75
§ 3. Bondig overzicht van de regeling voor uitkeringen naar geldend recht	76
1. De jaarlijkse winstuitkering	77
2. Het interimdividend	77
3. De aflossing van het kapitaal	79

4. De verkrijging van eigen effecten	82
a. Toepassingsgebied van de wettelijke regeling	82
b. Krachtlijnen van de wettelijke regeling	85
1° De verkrijging van eigen effecten	86
2° Het houden van de effecten	101
3° Het wedervervreemden van de effecten	105
4° Sanctieregeling	106
c. Bijzondere regeling voor wederinkoop van aandelen zonder stemrecht	106
5. Kruisparticipaties	112
a. Verrijking van eigen effecten door een rechtstreekse dochtervennootschap	113
1° Toepassingsgebied van de wettelijke regeling	113
2° Krachtlijnen van de wettelijke regeling	116
b. Kruisparticipaties in moeder-dochterverhoudingen en tussen onafhankelijke vennootschappen	123
1° Kruisparticipaties tussen een NV en haar dochtervennootschappen	123
2° Kruisparticipaties tussen onafhankelijke vennootschappen	126
6. De steunverlening bij verkrijging van effecten door een derde	128
a. Toepassingsgebied van de wettelijke regeling	128
b. Krachtlijnen van de wettelijke regeling	129
1° Principieel verbod tot steunverlening door de vennootschap met het oog op de verwerving van haar effecten	129
2° Uitzonderingen	135
3° Enkel toegelaten met uitkeerbare middelen	139
4° Ontwijkingsscenario's	139
5° Sancties	140
7. De inpandneming van eigen effecten	140
a. Toepassingsgebied	140
b. Krachtlijnen van de wettelijke regeling	141
Afdeling 2. De voor uitkering vatbare bedragen	143
A. Grondregel : het verbod om door uitkeringen het kapitaal aan te tasten	143
§ 1. Het vroegere recht	143
§ 2. Regeling in de Tweede en de Vierde Richtlijn	145
1. Berekening van de uitkeerbare winst	145
2. Toepassing op de verschillende vormen van uitkeringen	149

§ 3. Berekening van de uitkeerbare bedragen volgens het Belgische recht na de Wet van 5 december 1984	151
1. De algemene regels voor winstuitkeringen : artikel 617 W.Venn.	153
a. Toepassingsgebied	153
1° Wat zijn “uitkeringen” voor de toepassing van artikel 617, eerste resp. derde lid W.Venn. ?	153
2° Bijzondere gevallen	158
b. Grootte van de uitkeerbare bedragen	164
1° Algemene regel : artikel 617, eerste lid W.Venn.	164
2° Bijkomende beperking voor dividenden en tantièmes : artikel 617, derde lid W.Venn.	174
3° Berekening van de uitkeerbare ruimte bij oneigenlijke uitkeringen : aanleg van een onbeschikbare reserve	175
2. Maximaal bedrag van het interimdividend (art. 618 W.Venn.)	182
§ 4. Besluit	186
B. De wijze waarop de uitkeerbare ruimte wordt vastgesteld	188
§ 1. Het vroegere recht	188
§ 2. Algemene regel : berekening aan de hand van de jaarrekening over het laatst afgesloten boekjaar	189
1. Welke “jaarrekening” wordt bedoeld ?	192
a. Eerste mogelijkheid : geen uitkeringen vóór de goedkeuring van de jaarrekening	192
b. Tweede mogelijkheid : er dient steeds te worden uitgegaan van de toestand bij afsluiting van het vorige boekjaar	193
c. Derde mogelijkheid : laatst goedgekeurde jaarrekening.	195
d. Rechtsvergelijking	195
e. Beoordeling	197
2. De actualiteit van de in aanmerking te nemen jaarrekening	204
a. Verliezen geleden sinds de laatste balansdatum	204
b. Problematiek van de aanrekening van uitkeringen gedaan sinds de laatste balansdatum	212
c. Actualisering van de uitkeerbare winst die blijkt uit de laatste jaarrekening - juridische grondslag	216
§ 3. Interimdividend : tussentijdse staat van activa en passiva	218
1. Tussentijdse staat niet ouder dan twee maanden	219
2. Revisorale controle	220
§ 4. Besluit	222

Afdeling 3. Tijdstip waarop mag worden uitgekeerd	224
§ 1. De jaarlijkse winstuitkering	225
§ 2. Oneigenlijke uitkeringen	228
§ 3. Tijdstip waarop mag worden overgegaan tot uitkering van een interimdividend	229
1. Wettelijke regeling in artikel 618 W.Venn.	229
2. Alternatieven voorgesteld door de rechtsleer om aan deze beperkingen te ontkomen	232
a. Uitkering van een interimdividend door de algemene vergadering	232
b. De uitkering van “voorschotten op dividend”, te onderscheiden van “interimdividenden”	234
c. Uitkering van een uitzonderlijk dividend door de algemene vergadering in de loop van het boekjaar	237
1° De bindende kracht van de jaarrekening	239
2° Rechtsvergelijking	245
3° Draagwijdte van de onwijzigbaarheid van de winstbestemming	247
§ 4. De aflossing van het kapitaal	252
§ 5. Besluit	253
Afdeling 4. Bevoegd orgaan	255
§ 1. De jaarlijkse dividenduitkering	257
§ 2. Interimdividend	259
§ 3. Aflossing van het kapitaal	263
§ 4. Verkrijging van eigen effecten	266
1. Principe : voorafgaande machtiging van de algemene vergadering	266
2. Modaliteiten van de machtiging	270
a. Maximumaantal te verkrijgen effecten	270
b. Duur van de toegekende bevoegdheid	271
c. Minimum- en maximumvergoeding	272
d. Andere modaliteiten	274
3. Uitzonderingen op de vereiste machtiging	275
a. Verkrijging voor het personeel	275
b. Verkrijging ter vermindering van een dreigend ernstig nadeel	278
4. Verplichte bekendmaking van de besluiten tot inkoop van eigen effecten	284
5. Toestemming voor wedervervreemding	284
6. Beslissing tot vernietiging van de effecten	286
§ 5. Verrichtingen verwant met verkrijging van eigen effecten	287
1. Verkrijging door een rechtstreekse dochtervennootschap van effecten in de moeder	287
2. Steunverlening door de vennootschap bij een verkrijging van haar effecten door een derde	290
3. Het in pand nemen van eigen effecten	291
§ 6. Besluit	293

Afdeling 5. Sancties in geval van onrechtmatige uitkeringen	295
§ 1. Algemene vennootschapsrechtelijke sanctie : bestuurdersaansprakelijkheid	295
1. Overtreding van de wet (of de statuten)	295
2. Gewone bestuursfouten/onrechtmatige daden	296
3. Schade	297
4. Aansprakelijke personen	298
§ 2. Specifieke vennootschapsrechtelijke sancties	298
1. Algemeen	299
2. Eigenlijke winstuitkeringen	306
3. Aflossing van het kapitaal	310
4. Verkrijging van eigen effecten	310
a. Nietigheid van de effecten, maar niet van de verkrijging	310
b. Betekenis van de “nietigheid van rechtswege”	316
c. Beoordeling van de nietigheidssanctie	318
d. Praktische modaliteiten van de “vernietiging” of “intrekking” van de effecten	319
e. Onrechtmatige verkrijging van certificaten	321
f. Aanrekening op het vennootschapsvermogen	322
5. Verrichtingen verwant met de verkrijging van eigen effecten	325
a. Verkrijging door een rechtstreekse dochtervennootschap	325
b. Financiering door een vennootschap van de verkrijging van haar effecten door een derde	328
c. In pand nemen van eigen effecten	329
§ 3. Strafsancties	330
1. Historiek	330
2. Restrictieve interpretatie ?	332
3. Strafbare verrichtingen	333
4. Strafbare personen	340
5. Straffen	342
§ 4. Besluit	343
HOOFDSTUK II. DE WETTELIJKE RESERVE	347
§ 1. Situering en historiek	347
§ 2. Functie van het wettelijk reservefonds	348
§ 3. Opbouw van het wettelijk reservefonds	351
1. Berekening van de jaarlijkse winst waarop de voorafname moet gebeuren	352
2. Toevoeging aan het wettelijk reservefonds door afname van andere eigenvermogensposten	358

§ 4. Aanwending van de wettelijke reserve	362
1. Aanwendingsmogelijkheden van het wettelijk reservefonds - algemeen	363
2. Aanwending van het gedeelte van het wettelijk reservefonds dat meer bedraagt dan één tiende van het kapitaal	372
3. Wederopbouw van het wettelijk reservefonds na aanwending	375
§ 5. Sancties in geval van overtreding van de wettelijke bepalingen betreffende het wettelijk reservefonds	376
§ 6. Besluit	377

HOOFDSTUK III. KAPITAALVERMINDERING 381

Inleiding	381
§ 1. Situering binnen de regels inzake kapitaalbescherming	381
§ 2. Begrippen : reële en formele kapitaalvermindering	383

Afdeling 1. Historiek. Evolutie van het wetgevend kader in België	384
§ 1. De twee basisprincipes die aan de regeling ten grondslag liggen	384
§ 2. Het Belgische recht vóór 1913	385
§ 3. De Wet van 25 mei 1913	388
§ 4. De Tweede Richtlijn	390
1. Oorsprong van de regeling	390
2. Krachtlijnen van de regeling	390
§ 5. De Wet van 5 december 1984	392

Afdeling 2. De kapitaalvermindering naar geldend recht	393
A. De gelijke behandeling van de aandeelhouders	393
§ 1. Besluit van de algemene vergadering	394
§ 2. Bijzondere vermeldingen in de oproeping	396
§ 3. Publiciteitsvereisten	398
§ 4. De aanrekening van de kapitaalvermindering op de aandelen en het gelijkheidsbeginsel	399
1. Algemeen	399
2. Mogelijke technieken tot aanrekening van de kapitaalvermindering en de toepassing van het gelijkheidsbeginsel	400
3. Het gelijkheidsbeginsel ingeval er slechts één soort van aandelen is	400
a. Uitvoering van de kapitaalvermindering door vermindering van de pariwaarde van alle aandelen	400
b. Uitvoering van de kapitaalvermindering door intrekking van een aantal aandelen	403
4. Het gelijkheidsbeginsel in geval van meerdere soorten van aandelen	408
§ 5. Besluit	416

B. De bescherming van de schuldeisers	417
§ 1. De reële kapitaalvermindering	418
1. Toelaatbaarheid van de reële kapitaalvermindering	420
2. Mogelijkheid om een zekerheid te vragen voor niet-vervallen schulden	424
a. Voor welke kapitaalverminderingen geldt het recht op zekerheidstelling ?	424
b. Voor welke vorderingen geldt het recht op zekerheidstelling ?	425
1° De vordering moet zijn ontstaan vóór de openbaarmaking van de kapitaalvermindering	426
2° De vordering mag nog niet zijn vervallen	434
c. Procedure	440
1° Termijn van twee maanden	440
2° Mogelijkheid om de vordering af te weren door vervroegde betaling	441
3° Aanhangigmaking bij de voorzitter van de rechtbank van koophandel	444
4° Verbod om de kapitaalvermindering uit te voeren zolang de schuldeisers geen voldoening hebben gekregen.	448
5° Verhouding van de zekerheden bij kapitaalvermindering tot het faillissement	450
d. Sancties	451
§ 2. De formele kapitaalvermindering	453
1. Nut van de formele kapitaalvermindering	454
2. De bescherming van de schuldeisers ingeval van formele kapitaalvermindering	456
a. Geen bijzondere schuldeisersbescherming	456
b. Voorwaarde : afwezigheid van andere balansposten waarop de verliezen kunnen worden toegerekend	458
c. Behoud van de volstortingsplicht	461
3. Gevallen waarin de procedure voor de formele kapitaalvermindering mag worden gevolgd	461
a. Aanzuivering van geleden verliezen	462
b. Aanleg van een reserve tot dekking van een voorzienbaar verlies	464
1° Doel van de reserve	464
2° Aanwending van de reserve	468
c. Aanleg van een onbeschikbare reserve overeenkomstig artikel 622, § 2, tweede lid, 5° W.Venn.	470
d. Verplichte kapitaalvermindering in geval van nietigheid van eigen aandelen	475
4. Kapitaalvermindering tot beneden het wettelijk minimumkapitaal (accordeonoperatie)	476
§ 3. Blijft het gemeen recht nog van toepassing ?	478
§ 4. Besluit	482

C. De intrekking van een aantal aandelen in uitvoering van de kapitaalvermindering	485
§ 1. De kapitaalvermindering door intrekking van aandelen in de Tweede Richtlijn	487
1. Gedwongen intrekking	487
2. Niet-gedwongen intrekking	487
§ 2. De kapitaalvermindering door intrekking van aandelen naar Belgisch recht	488
1. Intrekking van aandelen ter uitvoering van een formele kapitaalvermindering	489
a. Intrekking van reeds voordien verkregen aandelen	489
b. Intrekking van nog te verkrijgen aandelen	493
2. Intrekking van aandelen ter uitvoering van een reële kapitaalvermindering	493
a. Intrekking van voorheen verkregen aandelen	494
b. Intrekking van nog te verkrijgen aandelen	495
1° Verkrijging tegen kapitaalwaarde	495
2° Verkrijging tegen marktwaarde	496
§ 3. Besluit	503

HOOFDSTUK IV. VERLIES VAN HET MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL

506

Inleiding - situering binnen de regels inzake kapitaalbescherming

506

Afdeling 1. De eigenlijke alarmbelprocedure : verplichte bijeenroeping van de algemene vergadering met het oog op de ontbinding

510

§ 1. Historiek - evolutie van het wetgevend kader	510
1. De Wet van 18 mei 1873	511
2. De Tweede Richtlijn	512
3. De Wet van 5 december 1984	512
4. Het Wetboek van vennootschappen	513
§ 2. Daling van het netto-actief beneden de helft resp. één vierde van het maatschappelijk kapitaal	513
1. Daling van het netto-actief	513
2. Beneden 1/2 of 1/4 van het maatschappelijk kapitaal	517
3. Vaststellen van het overschrijden van de drempel	519
4. De overschrijding van de drempel is slechts tijdelijk - mogelijkheid voor de raad van bestuur om zelf maatregelen te nemen die de overschrijding ongedaan maken	531
5. Toepassing van de alarmbelprocedure in geval van faillissement / gerechtelijk akkoord en tijdens vereffening	535
6. Dwingend recht / openbare orde	539

§ 3. Bijeenroeping van de algemene vergadering - procedure en informatieverplichtingen	541
1. Oproeping	541
a. Gewone regel : door de raad van bestuur	541
b. Rol van de commissaris	543
c. Rol van de schuldeisers	545
2. Termijn	546
3. Frequentie van bijeenroeping	548
4. Agenda - voor te stellen maatregelen	550
a. De ontbinding	551
b. Andere maatregelen	552
1° Maatregelen van boekhoudkundige aard	554
2° Echte saneringsmaatregelen	555
3° Geldt voor de raad van bestuur een verplichting tot het voorstellen van andere maatregelen ?	557
5. Quorum- en meerderheidsvereisten, authentieke akte	557
6. Bijzonder verslag raad van bestuur	563
7. Toepassing van de procedure inzake de vrijwillige ontbinding	567
a. De raad van bestuur stelt voor de vennootschap te ontbinden	567
b. De raad van bestuur stelt voor de vennootschap verder te zetten	570
§ 4. Aansprakelijkheid van de bestuurders / commissarissen	573
1. Aansprakelijke personen	573
2. Fout	577
3. Schade	581
4. Oorzakelijk verband	592
§ 5. Besluit	603

Afdeling 2. Daling van het netto-actief beneden het wettelijk minimumkapitaal

§ 1. Oorsprong en historiek	610
§ 2. Daling van het netto-actief beneden het minimumkapitaal	614
§ 3. Wie kan de vordering tot ontbinding instellen ?	616
§ 4. Automatisch karakter van de ontbinding - toestaan van een regularisatietermijn	619
§ 5. Verband met de alarmbelprocedure	621
§ 6. Besluit	622

ALGEMEEN BESLUIT	624
§ 1. Uitkeringen	624
§ 2. Wettelijk reservefonds	630
§ 3. Kapitaalvermindering	631
§ 4. Verlies van kapitaal	633
§ 5. Eindbeoordeling	635
BIBLIOGRAFIE	637
TREFWOORDENREGISTER	657